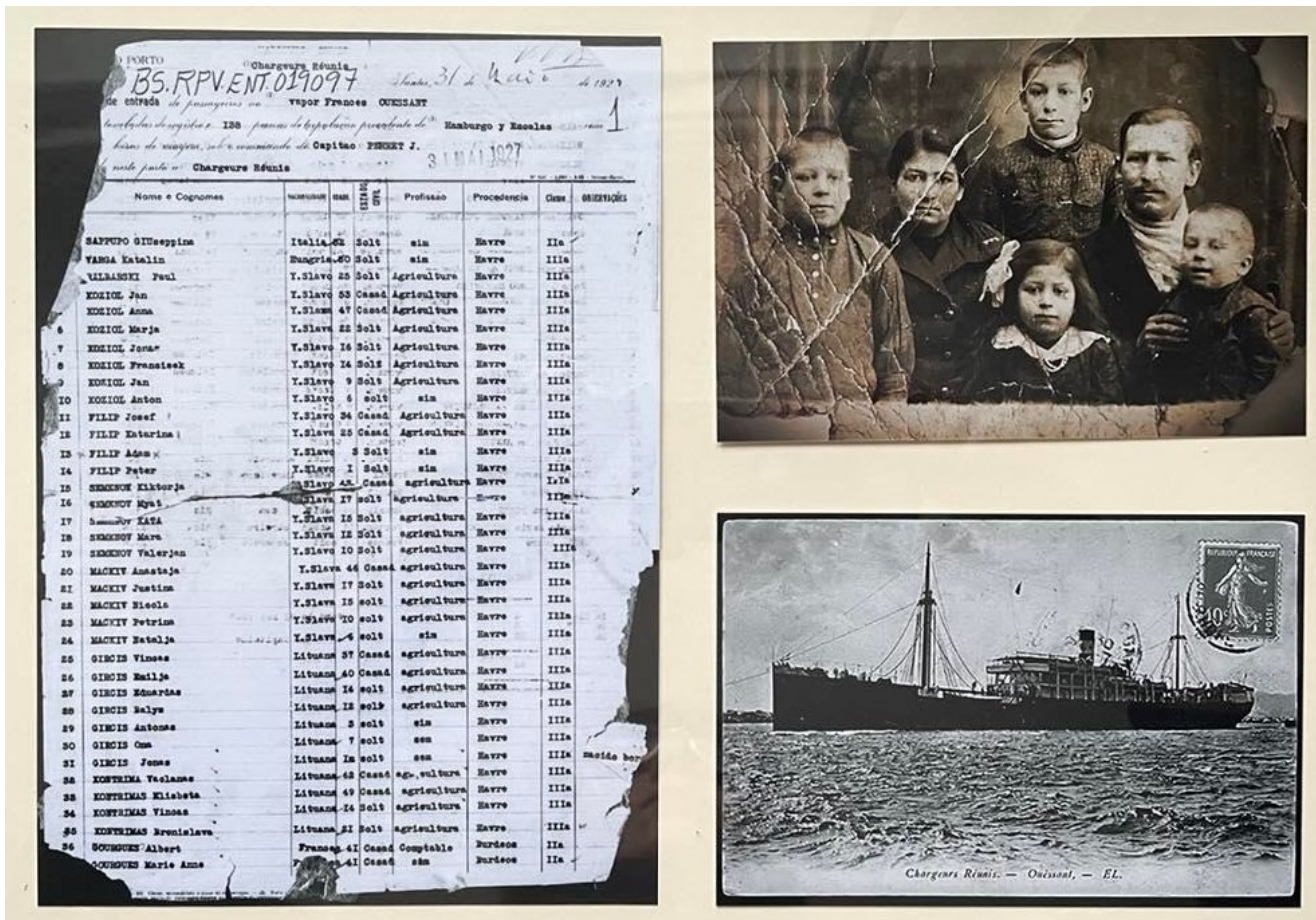

Nadja Gircis: „Visada žinojau, kad gyvensiu Lietuvoje“

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

Lietuvių pėdsakai dažnai aptinkami netikėčiausiose pasaulio vietose. Jau prieš Pirmąjį pasaulinį karą Brazilijoje buvo oficialiai registruota arti 10 tūkstančių lietuvių, tačiau dažniausiai didžiosios imigracijos į šią šalį pradžia laikomi 1926 metai. O 1926–1930 metais vien San Paulo valstijoje įsikūrė apie 30 tūkstančių lietuvių. Deja, dažnai tas stebuklingas lietuvių *Eldorado* tada prasidėjo nuo pragariško darbo kavos, cukranendrių plantacijose, kur daugelis šeimų turėjo atidirbti už kreditan gautus laivų bilietus, suteiktus buičiai būtinus daiktus, menką būstą ir pan. Absoliuti dauguma lietuvių susitelkė San Paulo priemiestyje aplink Vila Zelina. Jame pamažu kūrėsi lietuviškos mokyklos, pradėta leisti periodinė spauda, steigėsi įvairios sąjungos. Šiandien ryšys su protėvių šalimi palaikomas daugiausia per šokį, dainavimą, parapiją, lietuvišką maistą. San Paulo rajone Vila Zelinoje veikia mišri lietuvių ir brazilų Šv. Juozapo parapija, Brazilijos lietuvių bendruomenė, jaunimo sąjunga, Brazilijos lietuvių sąjunga, tautinių šokių ansambliai, choras, lituanistinė mokykla „Vilnis“. Brazilijoje trečios, ketvirtos, penktos kartos lietuviai jau nebemoka lietuviškai, tačiau dažniausiai nori sužinoti apie savo šaknis, lietuvių kultūrą ir istoriją. Įdomu, jog atsiranda ir tokių, kurie savo ateitį susieja su Lietuva ir persikelia čia gyventi.

N. Gircis proseneliai. Laivas, kuriuo atvyko į Braziliją. Sąrašas su jų pavardėmis.

Nadjos Gircis proseneliai tarpukariu paliko Lietuvą ir išvyko gyventi į tolimąją šalį Braziliją. Nadja gimė ir užaugo Brazilijos sostinėje – San Paule brazilo ir lietuvės šeimoje. Dar vaikystėje kartą per atostogas apsilankius pas gimines Rokiškio rajone ji pamilo Lietuvą, savo šaknis ir suprato, jog vieną dieną tikrai sugrįš čia jau gyventi. Lietuvių kilmės gydytoja atvyko į Lietuvą skleisti savo žinių. N. Gircis turi 10 metų chirurgijos bei urologijos darbo patirtį, kurią įgijo dirbdama Anglijoje ir Vokietijoje. Kolegų bei pacientų apibūdinama kaip itin šilta ir rūpestinga sertifikuota akupunktūros specialistė, holistinės terapijos gydytoja, taikydama akupunktūrą efektyviai gydo nemigą, nerimą, įvairias odos ligas bei alergijas, priklausomybes, stiprina imunitetą ir konsultuoja kitais klausimais. Trumpai pasišnekėjome su Nadja Gircis apie ją pačią, šeimą, lietuvišką tapatybę ir apsigyvenimą protėvių žemėje Lietuvoje.

Papasakokite trumpai savo šeimos atsiradimo Brazilijoje istoriją...

Po Pirmojo pasaulinio karo mano proseneliai, kaip dauguma žmonių tuo metu, buvo neturtingi ir daug ko neturėjo. Jie gyveno kukliai su keturiais savo vaikais Rokiškyje. Mano prosenelis tada čia ūkininkavo, o prosenelė laukėsi, kai jie

nutarė emigruoti iš Lietuvos. Nebuvo lengva, tuo metu buvo išties sunkūs laikai, beveik badas. Tada jie gavo, kaip manė, gerą pasiūlymą vykti į Pietų Ameriką, kur buvo galima dirbti žemės ūkyje. Tada buvo sakoma, kad viskas ten stebuklingai auga, visi gali turėti po savo sklypą ir pan. Deja, taip nebuvo ir, kaip dauguma žmonių iš visos Europos, jie sunkiai dirbo įvairiose gamyklose ir gyveno San Paulo mieste...

Kaip Jus auklėjo tėvai? Ar pasakodavo apie Lietuvą? Ar turite brolių, seserų?

Kadangi mano senelis mirė, kai man buvo 10 metų, neturėjau daug progų su juo bendrauti. Tačiau kad galėčiau pasiklausyti prisiminimų, istorijų iš Lietuvos ir pasimokyti lietuviškų žodžių, keliaudavau savaitgaliais pas senelio sesę, gyvenančią kitame mieste. Su ja mes leisdavome laiką, pasikalbėdavome apie Lietuvą ir aš įsivaizduodavau, koks gyvenimas yra čia, Lietuvoje. Turiu dvi seseris, bet jos nekalba lietuviškai. Iš visos šeimos Brazilijoje aš esu vienintelė, kuri kalba lietuviškai.

Šokant tautinius šokius Brazilijos lietuvių bendruomenėje. Asmeninio archyvo nuotr.

Kur išmokote lietuvių kalbos? Ar Jums buvo sunku ją išmokti?

Aš vis dar mokausi! Dar Brazilijoje pradėjau mokytis lietuvių kalbos su vienu pažįstamu kartą per savaitę ir taip keletą mėnesių prieš man išvažiuojant mokytis į Vasario 16-osios gimnaziją Vokietijoje. Ten metus aš tikrai daug mokiausi lietuvių kalbos. Deja, sugrįžusi atgal į Braziliją retai tekalbėdavau lietuviškai ir daug ką pamiršau. 2018 metais, kai nusprendžiau apsigyventi Vilniuje, vėl pradėjau lankyti pamokas du kartus per savaitę ir tai darau iki šiandien. Lietuvių kalba man yra sunki, tačiau kartu labai turtinga ir graži. Man patinka mokytis lietuvių kalbos ir kalbėti lietuviškai.

Gal Jums teko vaikystėje dalyvauti kokioje nors lietuviškoje veikloje Brazilijoje, pavyzdžiui, šokių ansamblyje ar panašiai? Ar Jums patiko?

1995 m. aš pirmą kartą atvažiavau į Lietuvą. Ta viešnage man paliko didžiulį įspūdį. Čia su giminėmis aplankiau įvairias turistines vietas ir tiesiog išsimylėjau tautinius šokius. Kai sugrįžau į Braziliją, ieškojau lietuvių bendruomenės ir suradus pradėjau ten šokti tautinius šokius bei dalyvauti bendruomenės veikloje. Tada, atsimenu, namuose vis norėjau gaminti lietuviškus patiekalus, tokius kaip kugelis ar blynai.

Su giminaičiais 1995 m. apsilankius pirmąkart Lietuvoje. Asmeninio archyvo nuotr.

Kaip nusprendėte atvažiuoti gyventi į Lietuvą? Kuo šiuo metu užsiimate?

Nusprendžiau čia apsigyventi turbūt iškart, kai pirmą kartą čia apsilankiau. 1998 m. aš metus praleidau Vasario 16-oje gimnazijoje Vokietijoje, kur mokiausi lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, religijos, kultūros. Paskui iš karto norėjau studijuoti mediciną Kaune, bet mano mama paprieštaravo, pasakė „ne, turi grįžti į Braziliją, o gavusi diplomą galėsi gyventi bet kur“. Taip ir buvo. Gavusi diplomą, jau kitą mėnesį persikrausčiau į Angliją dėl gerų darbo galimybių. Po rezidentūros studijų kurį laiką gyvenau Vokietijoje, tačiau kasmet aplankydavau giminaičius ir keliaudavau po Lietuvą. Nei Anglijoje, nei Vokietijoje, nei niekur kitur nesijaučiau taip gerai, kaip čia. Man čia gera. Tai yra mano namai. 2018 m. nusprendžiau viską palikti Vokietijoje ir pagaliau apsigyventi Vilniuje su savo šunimis. Jaučiuosi labai laiminga ir patenkinta.

Aš esu gydytoja ir dirbu čia vienoje iš poliklinikų Vilniuje. Taip pat užsiimu akupunktūra privačioje klinikoje. Man labai patinka akupunktūra, tai yra mano pomėgis ir darbas.

O grįžtant atgal - koks buvo pirmasis Jūsų išpūdis vos atvykus į Lietuvą?

Man pasirodė įdomi architektūra, viskas buvo vienoda, ne kaip San Paule, kuriame tuo metu jau buvo dangoraižių. Viskas atrodė visiškai kitaip negu šiandien... Picos ir tos skonis buvo man kitoks, nebuvo *McDonalds* ir pan. Atsimenu, man patiko spalvoti mediniai namai su prieangiu kaimuose... Ir tas kvapas juose! Ir dabar menu, kad buvo toks specifinis kvapas senuose pastatuose...

O kas buvo sunkiausia persikėlus gyventi į Lietuvą? Ar lengvai sekėsi surasti darbą?

Sunkiausia visada yra susitvarkyti reikalus, susijusius su biurokratija ir popierizmu, bet juk visur taip yra.

Esu gydytoja, o gydytojai yra visur reikalingi, todėl nebuvo sunku susirasti darbą.

Kas Jums Lietuvoje patinka labiausiai?

Sunku ir atsakyti trumpai, bet man viskas čia patinka... Lietuviškas maistas, Lietuvos gamta, jos žmonės, lietuvių kalba.

Ką mėgstate iš lietuviškų patiekalų?

Aš tiesiog dievinu cepelinus. Galėčiau juos valgyti kiekvieną savaitę! Cepelinai yra mano mėgstamiausias lietuviškas patiekalas, bet dar mėgstu blynus, kugelį, virtinius.

Koks Jūsų laisvalaikis?

Aš labai mėgstu operą. Kai prasideda Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro sezonas, iš karto einu į spektaklius! Man taip pat patinka keliauti prie jūros, pažiūrėti filmą kine, šokti ir eiti į barus su draugais, žaisti tenisą.

Ar pastebite savyje lietuvišką būdo bruožų?

Lietuviai yra ramūs ir tylūs, ir tai man išties patinka. Aš nemėgstu, kai žmonės garsiai kalba kavinėje, restorane ar autobuse. Mėgstu turėti savo asmeninę erdvę ir ją išlaikyti. Čia niekas neateina ir netrukdo, jeigu esu viena ir skaitau ar geriu kavą... Brazilai dažnai kalbėdami nori paliesti tave, laikyti tavo ranką arba sėdėti labai arti. Taip pat manau, kad ir čia, Lietuvoje, ir ten, Brazilijoje, žmonės yra

darbštūs, tokie kaip ir aš.

Ką Jums asmeniškai reiškia lietuviška kilmė, šaknys?

Man lietuviška kilmė reiškia jėgą ir drąsą! Manau, kad mano proseneliai buvo labai drąsūs žmonės! Įsivaizduoju, kaip sunku buvo iškeliauti iš tėvynės Lietuvos į nežinomą pasaulį, plaukti laivu kelis mėnesius ir nežinoti, ką ten rasi, nesuprasti vietinės kalbos, gyventi kitoje kultūroje ir sunkiai dirbti tam, kad išgyventum bei užaugintum savo vaikus. Manau, kad visa tai paveldėjau iš jų. Aš niekada nebijojau gyventi kituose miestuose, kitose šalyse. Kartą pacientė man sakė, kad turbūt mano siela traukė mane grįžti į Lietuvą, ir jaučiu, kad grįžau namo.

Ko pasiilgstate iš Brazilijos?

Aš labai pasiilgstu savo šeimos ir kartais brazilškų patiekalų.

Brazilijoje 2012 m. Asmeninio archyvo nuotr.

Kuo, Jūsų nuomone, brazilškas mentalitetas skiriasi nuo lietuviško?

Manau, kad yra daugiau panašumų negu skirtumų. Pavyzdžiui, šeimos nariams ir artimiesiems patinka apsikabinti ar pabučiuoti, būti kartu. Lietuviai iš tiesų

mėgsta bendrauti su užsieniečiais, priima kaip savo draugus, mėgsta švęsti. Bet brazilai yra daug dramatiškesni, turi lotyniško temperamento bruožų, labiau rodo savo emocijas, emociškai reaguoja... Lietuvoje, mano manymu, yra saugiau moterims, nes Brazilijoje jos nėra labai gerbiamos, ypač santykiuose. Čia vyrai labiau gerbia moteris, jie yra romantiškesni negu brazilai.

Gal norėtumėte pasidalinti su skaitytojais savo ateities planais tikslais?

Noriu toliau skleisti žinias apie akupunktūrą, *reiki* rankų gydymą, maldos galią, apskritai apie sveikatą ir holistinę terapiją. Apibendrintai sakant, tai nauja medicinos paradigma – gydyti žmogaus mintis, sielą ir kūną, kartu tai ir prevencija, kai siekiama sumažinti vaistų vartojimą. Mes, akupunktūrininkai, niekada nesakysime, kad, pavyzdžiui, onkologiniams pacientams chemoterapija nereikalinga. Chemoterapija, imunoterapija, radioterapija, operacijos, antibiotikai yra labai reikalingi ir svarbūs. Holistinės terapijos specialistai dirba kartu su vakarų medicinos gydytojais, dėl to tai vadinama alternatyviosios ir papildomosios sveikatos priežiūra.

Dėkoju už pokalbį!

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

www.pasauliolietuvis.lt

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

